

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออก ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการผลิตกระเจี๊ยบเขียว และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวในอำเภอบ้านแพ้วจังหวัดสมุทรสาคร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เกษตรกรเจ้าของสวนกระเจี๊ยบเขียวในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีชื่อในทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกซึ่งรวบรวมโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 จำนวน 10 ราย ที่มีประสบการณ์ในการปลูกและส่งกระเจี๊ยบเขียวให้กับบริษัทส่งออก มาไม่ต่ำกว่า 3 ปี อีกทั้งยังมีประสิทธิผลที่ดีเมื่อเทียบกับปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ปลูกกับอัตราการเก็บกระเจี๊ยบเขียวส่งให้กับบริษัทส่งออก ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายลักษณะทั่วไป และการนำเสนอข้อมูลเป็นตารางความถี่ ร้อยละ แล้วจึงนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรอบความคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายงานการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 10 ราย พบว่าเป็นเพศชาย มีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลาที่ปลูกกระเจี๊ยบเขียวมากที่สุดคือ 3-4 ปี โดยมีพื้นที่ในการปลูกกระเจี๊ยบเขียวทั้งหมด 3 ไร่ 4 ไร่ 5 ไร่ และ 6 ไร่ และมีที่ดินที่เป็นของตนเอง คือ 3 ไร่ และพื้นที่ในการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเป็นที่ดินเช่า 4 ไร่ 5 ไร่ 6 ไร่ 18 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์กระเจี๊ยบเขียวที่ปลูกพันธุ์ GS 152 และพันธุ์ 9015 โดยพื้นที่ปลูก 6 ไร่

ปริมาณกระเจี๊ยบเขียวที่ตัดได้ในแต่ละวัน 50 กิโลกรัม โดยมีการกระจายผลผลิตกระเจี๊ยบเขียว ให้กับบริษัทผู้ส่งออกทั้งหมดจำนวน 1 บริษัท คือบริษัท ชัชวาล จำกัด และการ

กระจายผลผลิตกระเจี๊ยบเขียวให้กับบริษัทผู้ส่งออกเป็นบางส่วน 100 % ให้กับบริษัท ชัชวาล จำกัด เหมือนกัน

จำนวนแรงงานในการปลูกกระเจี๊ยบเขียว มีมากที่สุด คือ 2 คน และส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรกลุ่มกระโจมทอง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (GAP)

2.1 ความคิดเห็นด้านบุคคล

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ทราบแหล่งข้อมูลข่าวสารความรู้ทางด้านเกษตร จากการแนะนำของบริษัท ชัชวาล ออร์คิด และเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับระบบ GAP ของกระเจี๊ยบเขียว จากบริษัท ชัชวาล ออร์คิด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบ GAP มากที่สุด คือ ความสะอาดในแปลงปลูก และปลอดสารพิษจากยาฉีดศัตรูพืช ความปลอดภัยจากสารเคมี และความสะอาดของแปลงปลูก และการดูแลรักษา การปลอดจากสารเคมีทุกชนิด

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ GAP มาใช้ปฏิบัติ คือ คิดว่าใช้ได้ โดยการรักษาความสะอาดของแปลงปลูก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ GAP มาใช้แล้ว โดยต้องเก็บรักษาออกต่างหาก และควบคุมความสะอาด และแยกสารเคมีออกจากสิ่งอื่น โดยรักษาความสะอาดของแปลงปลูก และมีป้ายบ่งบอก ไม่มีขยะภายในแปลง เมื่อมีการฉีดยาการแต่งกายต้องมิดชิด และมีการถ่ายเทน้ำภายในแปลง

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ GAP มาใช้จะมีผลต่อการส่งออกกระเจี๊ยบเขียวของไทย คือ ส่งผล เพราะต่างประเทศต้องการความสะอาด ความปลอดภัย และปลอดสารพิษจากกระเจี๊ยบเขียวที่จะรับประทานเข้าไป

สำหรับปัญหาในการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกที่พบมาก คือ ต้นตาย ต้นเหลือง ฟักเหลือง หนอน แมงมุมทอง และกระเจี๊ยบเขียวเกิดอาการต้นเหลือง ต้นเหลือง เพลี้ยอ่อนเข้าทำลาย หนอนเจาะลำต้นและฝัก ราคา ก็ยังมีหนอน แมลง และโรคต่างๆ ต้องควบคุมสารเคมี ต้องฉีดสมุนไพรบ่อยๆ จะมีหนอนเจาะฝัก ไวรัส และต้นเหลือง หนอนเจาะฝัก ราคา

การจดบันทึกการใช้สารเคมีและปุ๋ยทุกครั้ง คือ จดบันทึกทุกครั้ง โดยทางบริษัทได้ออกแบบฟอร์มมาให้

2.2 ความคิดเห็นด้านการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่การควบคุมดูแลการปลูกกระเจี๊ยบเขียว คือ ดูแลเอง

หลักในการเลือกแหล่งปลูกกระเจี๊ยบเขียว

แหล่งปลูกกระเจี๊ยบเขียวควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำและไม่เป็นที่ลุ่มหรือน้ำท่วมขัง แหล่งปลูกกระเจี๊ยบเขียวควรอยู่ห่างจากโรงพยาบาลและโรงงานอุตสาหกรรม เพราะโรงพยาบาลและโรงงานอุตสาหกรรมชอบปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำทำให้น้ำเสีย

ด้านลักษณะพื้นที่ปลูก ควรยกร่อง น้ำถ่ายเทได้ตลอด ดินร่วน ไม่มีหญ้าขึ้น และพื้นที่ราบ ร่องสูงจากน้ำ ดินดี หลังร่องสูง ร่อง ระบายน้ำได้ดี

ขนาดของร่องกระเจี๊ยบเขียว ควรมีขนาดของร่องกระเจี๊ยบเขียว คือ กว้าง 4 เมตร และกว้าง 3 เมตร หรือกว้าง 4 เมตร ยาว 60 เมตร

หลักในการเลือกต้นพันธุ์กระเจี๊ยบเขียว คือ

ต้น กระเจี๊ยบเขียว ควร ดี อวบ แข็งแรง ลำต้นใหญ่ เจริญ แดกแขนงได้ดี ใหญ่ สมบูรณ์ ต้นใหม่ สมบูรณ์ดี

ลักษณะฝัก ควร ใหญ่ ฝักต้องมี 5 เหลี่ยม และฝักใหญ่ เป็นเหลี่ยมที่สวยงาม ฝักมีความหนาเป็นที่ต้องการของตลาด ไม่ขำง่าย

สี น้ำหนัก ควรมี สีเขียว และมีน้ำหนักตามที่บริษัทกำหนด

ด้านทานโรค ควรป้องกันการเป็นต้นเหลืองได้ดี ด้านทานโรคดีเยี่ยม และจุดนี้เลือกไม่ได้ พันธุ์ไหนก็เหมือนกัน

การปลูก

หลักในการปลูกกระเจี๊ยบเขียว คือ การปลูกกระเจี๊ยบเขียว มีหลักในการปลูก โดยการเว้นระยะห่างของแต่ละต้น คือ 50 x 50 เซนติเมตร

วิธีการขยายพันธุ์กระเจี๊ยบเขียว โดยอาจใช้เมล็ดปลูก เก็บเมล็ดตากแห้ง แต่การขยายพันธุ์เองพันธุ์กระเจี๊ยบเขียวไม่สามารถต้านทานโรคได้

การให้ปุ๋ย

หลักในการให้สูตรปุ๋ยในแต่ละช่วงของกระเจี๊ยบเขียว คือ ระยะเวลาเจริญเติบโตทางลำต้นและใบ ให้ปุ๋ยสูตร 16-16-16 หรือ ปุ๋ยสูตร 25-7-7

ปริมาณในการให้ปุ๋ยแต่ละครั้ง คือ 25 กก./ไร่ 15 กก./ไร่ 30 กก. 50 กก. 50 กก./ไร่ 5 ไร่ ไร่ 1 กก 25-30 กก./ไร่ 25 กก./ไร่ 25-30 กก./ไร่

ความถี่ในการให้ปุ๋ยในแต่ละครั้ง คือ 15 วัน/ครั้ง 15-20 วัน/ครั้ง 13 วัน/ครั้ง 10-15 วัน/ครั้ง

ระยะเวลาออกดอกการให้ปุ๋ย คือ ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ปุ๋ยสูตร 9-24-24 ปุ๋ยสูตร 20-0-0 และปุ๋ยสูตร 0-24-24 และ สูตร 16-16-16 ปุ๋ยสูตร 20-20-0 ปุ๋ยสูตร 9-24-24 หรือ 8-24-24

ปริมาณการให้ปุ๋ยในแต่ละครั้ง คือ 25 กก./ไร่ 50 กก.

ความถี่ในการให้ปุ๋ยแต่ละครั้ง คือ 15 วัน

ระยะตัดฝัก ให้ปุ๋ยสูตร 9-24-24 ปุ๋ยสูตร 20-0-0 และปุ๋ยสูตร 9-24-24 หรือ ปุ๋ยสูตร 20-20-20 ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ปุ๋ยสูตร 16-16-16 สลับกับ 9-24-24 หรือ 8-24-24

ปริมาณในการให้ปุ๋ยแต่ละครั้ง คือ 25 กก./ไร่ 50 กก. และ 15 กก./ไร่ 60 กก. 15-20 กก./ไร่

ความถี่ในการให้ปุ๋ย คือ 15 วัน/ครั้ง 15-20 วัน/ครั้ง 10-15 วัน/ครั้ง และ 10 วัน/ครั้ง

หลักในการให้สูตรปุ๋ยและความถี่ในแต่ละช่วงของกระเจียบเขียว คือ แล้วแต่ลักษณะต้นกระเจียบว่าอยู่ในช่วงใด ใส่ปุ๋ยตามสูตรข้างบน ปริมาณไม่มากไม่น้อยเกินไป ระยะเวลาใส่ปุ๋ยไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ดูจากสภาพต้นและเลือกใส่ปุ๋ยตามสูตร ส่วนใหญ่จะใส่ไม่เกิน 15 วัน หรือดูจากใบ ปุ๋ยสูตร 25-7-7 /20-0-0 /16-16-16 อย่างละ 40-50 กก. / 10-15 วัน ใส่สูตร 16-16-16 ปริมาณ 50กก ทุก 15-20 วัน ระยะแรกใส่ปุ๋ยสูตรเสมอก่อน ถ้าต้นเริ่มแข็งแรงก็ใส่ปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจนสูง ดูจากสภาพต้นส่วนใหญ่จะใส่ทุก 15-20 วัน ต้นเล็กใส่ 16-16-16 ส่งออกดอกใส่ 9-24-24

การให้น้ำ น้ำที่ใช้ในการรดกระเจียบเขียวจากแหล่งคือ น้ำคลอง และส่วนใหญ่ไม่เคยนำน้ำที่ใช้รดกระเจียบไปตรวจคุณภาพน้ำ

การให้น้ำกระเจียบเขียว ส่วนใหญ่ให้น้ำกระเจียบเขียว คือ 1 ครั้ง/วัน

ช่วงเวลาในการให้น้ำกระเจียบเขียว คือ ช่วงเวลา เย็น

สัญลักษณ์และความสะอาดในการกำจัดวัชพืชในสวนกระเจียบเขียว คือ การถอน ทุกวันที่มีเวลาว่าง

การกำจัดต้นกระเจียบเขียวที่หมดอายุแล้วโดยการเผาทำลาย คือ ให้ไกลจากแปลงเพาะปลูก ร่องปลูกกระเจียบ ขนไปทิ้ง

สถานที่การจัดเก็บสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี คือ เก็บไว้ในที่ร่ม ในโรงปุ๋ย-ยา ตู้เก็บสารเคมี

การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูกระเจียบเขียว โรคยืนต้นตาย/โรคเน่าคอดิน สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดโรค คือ เจอราซ ใช้สารสตีป เบตาแลคซิด และใช้โปรคลอราซ ฟอสฟอรัส แอซิด ก่อนใส่ปุ๋ย นิคยาเต็มอ็อกวิน ไตรโคเดอร์มา ได้มาจากการสกัดจากพืช ไตรโคเดอร์มา

โรคราน้ำค้าง สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดโรค คือ คาริสบา รดน้ำเข้า และ ใช้สารท็อฟรัส ซึ่งส่วนใหญ่เกิดหน้าหนาว ใช้วิธีรดน้ำตอนเย็นเพื่อล้างน้ำค้าง แคลแทนโรคไวรัส สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดโรค คือ ตัดทิ้ง ถอนออก และนำไปทิ้งให้ไกลจากแปลง

สารเคมีในการกำจัดแมลงศัตรูกระเจี๊ยบเขียว คือ เพ็ลลีสเปิงระบาด สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดแมลง คือ สตาร์เกิล คอนฟิคอร์, สตาร์เกิล, ไวทอฮ์ และ คอนฟิคอร์

หนอนกระทู้หอม/หนอนเจาะฟัก สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดแมลง คือ โปรดิจีทริบรอน/โปรดิจี และซันเซฟ, โปรดิจี, อาทาบอล, นาตาเซฟ, ซันเซฟ ใช้สมุนไพรที่หมักเอง และพาแคบ

เพ็ลลีสจ๊กจั่น สารที่ใช้ในการกำจัดแมลง คือ คอนฟิคอร์, คอนฟิคอร์, สตาร์เกิล และ สตาร์เกิล

จิ้งหรีด สารที่ใช้ในการกำจัดแมลง คือ คาร์โบซัลแฟน, รงลงมา, สตาร์เกิล, คาร์โบ

วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวมาตรฐานในการตัดกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกตามขนาดในการตัดกระเจี๊ยบ คือ กระเจี๊ยบเขียวต้องได้ขนาด 8-11 เซนติเมตร และ 7-11 เซนติเมตร

การสวมถุงมือหรือถุงยางในขณะที่เก็บเกี่ยว คือ ใช้เพราะยางกระเจี๊ยบติด คัดมือ ใช้สวมทุกครั้ง เพราะมันจะคัดมากๆ และใช้เพราะป้องกันยางกระเจี๊ยบติดมือ

การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานต่างๆ โดยจัดทำเป็นสมุดบันทึก คือ ทำเพราะป้องกันการลืม และทำจะารู้ผลผลิตและรายรับ-รายจ่าย

การจัดเก็บข้อมูลแยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดู คือ แยก จะได้รับรายรับและรายจ่าย และทำเพราะแต่ละฤดูโรคและแมลงไม่เหมือนกัน แยก เพราะจะรู้ผลผลิตแต่ละช่วงว่าได้ผลผลิตมากหรือน้อย

การเว้นระยะในการตัดกระเจี๊ยบเขียวหลังจากใส่ปุ๋ย (พ่นยาป้องกันและกำจัดโรคและแมลง) คือ ตัดภายในวันเดียวกัน

ช่วงเวลาที่รอทางบริษัทส่งออกมารับกระเจี๊ยบเขียว คือ เมื่อตัดจากต้นแล้วใส่ลงตะกร้าที่บริษัทจัดให้ และเก็บไว้ในที่ร่ม บริเวณที่เก็บลักษณะยกสูงจากพื้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาของการส่งเสริมระบบ GAP ในจังหวัดสมุทรสาคร

- การส่งออกยากและได้ปริมาณน้อย
- เจ้าหน้าที่ไม่พอ
- การทำงานซ้ำ
- เกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดอื่น ไม่ให้ความสำคัญในการปลูกกระเจี๊ยบเขียว
- ขั้นตอนการปฏิบัติยุ่งยากหลายขั้นตอน
- ระยะเวลาสั้นเกินไป (1 ปี)
- ราคาของฝักระเจี๊ยบราคาถูก ปุ๋ยและยามีราคาแพง

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญที่ท่านต้องการเกี่ยวกับระบบ GAP

- เมื่อได้ GAP แล้วเกษตรกรควรมีสิทธิซื้อปุ๋ยได้ในราคาถูก
- ในการจัดระบบ GAP ควรมีเจ้าหน้าที่ตามงานจนจบ
- ขั้นตอนการขอใบอนุญาตควรจะรวดเร็ว
- ภาครัฐควรมีหน่วยงานให้ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งให้เห็นความสำคัญของระบบ GAP กับเกษตรกรทุกราย
- เจ้าหน้าที่ควรมีมาตรฐานในการปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกคน
- ควรจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเกี่ยวกับ GAP อย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทและภาระหน้าที่ ของภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมระบบ GAP ในจังหวัดสมุทรสาคร

- ไม่รู้ ไม่ได้ติดตาม (1 คน)
- นโยบายของรัฐไม่ชัดเจน
- การทำงานไม่ต่อเนื่องเพราะการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
- ควรให้ความสำคัญกับระบบ GAP มากขึ้นกว่าเดิม

อภิปรายผล

ในที่นี้จะกล่าวถึงผลการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการทบทวนไว้ในบทที่ 2 มาแล้ว โดยทำการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียว ด้านบุคคล จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ทราบแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระเจี๊ยบเขียว และความรู้ทางด้านเกษตร ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับระบบ GAP ของกระเจี๊ยบเขียว จากบริษัท ชัชวาล ออร์คิด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบ GAP มากที่สุด ในเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดในแปลงปลูก และปลอดสารพิษจากยาฉีดศัตรูพืช หรือปลอดจากสารเคมีทุกชนิด ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ GAP มาใช้ปฏิบัตินั้น วิธีที่จะให้ได้ผล คือ การรักษาความสะอาดของแปลงปลูก ซึ่งในการเก็บรักษาต้องแยกออกต่างหาก การควบคุมความสะอาด และแยกสารเคมี โดยจัดทำป้ายข้อบ่งบอก เมื่อทำการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง หรือกำจัดศัตรูพืช ต้องแต่งกายให้มิดชิด นอกจากนี้ ต้องดูแลภายในแปลงปลูกให้มีการถ่ายเทน้ำ และต้องไม่มีขยะ ป้างัยที่เกิดจากการนำระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) มาใช้ จะมีผลต่อการส่งออกกระเจี๊ยบเขียวของไทย คือ การรักษาความสะอาด ความปลอดภัยจากสารพิษหรือสารตกค้างในกระเจี๊ยบเขียว เนื่องจากประเทศที่รับซื้อและนำเข้า จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำเข้าประเทศ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีความพร้อมต่อการนำระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม(GAP) สำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพนิตา เตละวานิชย์ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรผู้ปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ตัดดอกพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพร้อมในระดับปานกลางถึงมากในการเข้าสู่ระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตกล้วยไม้ตัดดอก ส่วนความพร้อมของบุคลากร เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในหลักการ และแนวคิดของระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเนื่องจากขาดข้อมูลที่ชัดเจน

2. คิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม ด้านการดำเนินงาน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีการควบคุมดูแลการปลูกกระเจี๊ยบเขียวด้วยตนเอง การเลือกแหล่งปลูกกระเจี๊ยบเขียว มีการเลือกพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำและไม่เป็นที่ลุ่มหรือน้ำท่วมขัง แต่ต้องอยู่ห่างจากโรงพยาบาลและโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีการปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำทำให้น้ำเสีย ส่วนด้านลักษณะพื้นที่ปลูก บริเวณพื้นที่ราบควรยกร่อง เพื่อให้ถ่ายเทได้ตลอด ดินดีร่วนซุย ไม่มีหญ้าขึ้น ขนาดของร่องกระเจี๊ยบเขียว ควรกว้าง 4 เมตร และกว้าง 3 เมตร หรือกว้าง 4 เมตร ยาว 60 เมตร สำหรับหลักในการเลือกต้นพันธุ์กระเจี๊ยบเขียว คือ กระเจี๊ยบเขียวควรมีลำต้นใหญ่แข็งแรง แดกแขนงได้ดี ลักษณะฝักต้องมีเหลี่ยมที่สวยงาม 5 เหลี่ยม และฝักใหญ่ หรือฝักมีความหนา ไม่ข้ง่าย สีเขียวสวย หรือน้ำหนักดี

จะเป็นที่ต้องการของตลาด และตามมาตรฐานที่บริษัทกำหนด ควรดูแลรักษาป้องกันการเป็นลำต้นเหลือง เกษตรกรจึงต้องการพันธุ์ที่ต้านทานโรคดีเยี่ยม แต่เลือกไม่ได้เนื่องจากไม่มีพันธุ์ให้เลือก ซึ่งสอดคล้องกับผลศึกษาของสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนากระเจี๊ยบเขียว พบว่า การปลูกกระเจี๊ยบเขียวส่วนใหญ่ในประเทศไทย จะเป็นการปลูกเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการควบคุมมาตรฐานสินค้าค่อนข้างสูง และพบปัญหา คือ ยังไม่มีพันธุ์กระเจี๊ยบเขียวที่มีความต้านทานโรค การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต การป้องกันกำจัดโรคและแมลง การแก้ปัญหาด้านสารพิษตกค้าง

ในการปลูกกระเจี๊ยบเขียว ควรเว้นระยะห่างของแต่ละต้นประมาณ 50 X 50 เซนติเมตร ด้านการขยายพันธุ์กระเจี๊ยบเขียว อาจใช้เมล็ด โดยการเก็บเมล็ดตากแห้ง การให้ปุ๋ยแบ่งเป็นระยะ คือ ระยะการเจริญเติบโตทางลำต้นและใบ ให้ปุ๋ยสูตร 16-16-16 หรือ ปุ๋ยสูตร 25-7-7 ปริมาณครั้งละ 25-30 กก./ไร่ ระยะเวลา 15-20 วัน/ครั้ง ส่วนระยะออกดอก การให้ปุ๋ยเกษตรกรจะเลือกใช้ปุ๋ยหลายสูตร คือ สูตร 16-16-16, สูตร 9-24-24, สูตร 8-24-24, สูตร 20-0-0, หรือ สูตร 0-24-24 ปริมาณ ครั้งละ 25-30 กก./ไร่ ระยะเวลา 15 วัน/ครั้ง และในระยะตัดฝัก การให้ปุ๋ยเกษตรกรเลือกใช้สูตร 9-24-24 สูตร 8-24-24, สูตร 20-0-0, สูตร 20-20-20 หรือ สูตร 16-16-16 ในปริมาณครั้งละ 15-20 กก./ไร่ ระยะเวลา 10-15 วัน/ครั้ง หรือ 15-20 วัน/ครั้ง ส่วนการให้น้ำ จะให้น้ำวันละ 1 ครั้งในเวลาเย็น โดยใช้น้ำจากลำคลอง แต่ไม่เคยนำน้ำที่ใช้รดกระเจี๊ยบไปตรวจคุณภาพน้ำ สุกลักษณะและความสะอาดในการกำจัดวัชพืชในสวนกระเจี๊ยบเขียว โดยการถอนวัชพืชทุกวันที่มีเวลาว่าง ต้นกระเจี๊ยบเขียวที่หมดอายุแล้วกำจัดโดยการเผาทำลาย แต่ให้ไกลจากแปลงปลูกหรือขนไปทิ้งที่อื่น การจัดเก็บสารเคมีป้องกัน-กำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี มีสถานที่จัดเก็บเป็นที่ร่ม ในโรงปุ๋ย-ยา หรือ ตู้เก็บสารเคมี และในการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูกระเจี๊ยบเขียว โรคยืนต้นตาย/โรคเน่าคอดิน ใช้สารฉีดพ่นเจอร์ราซ สเต็ป เบตาแลคซิด โปรคลอราซ ฟอสฟอรัส หรือ แอซิด โดยทำการพ่นก่อนใส่ปุ๋ย จากนั้นจะฉีดยาเดิมอีกวัน ซึ่งได้มาจากการสกัดจากพืช ไตรโคเดอร์มา การป้องกันโรคน้ำค้ำ สารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดโรค คือ คาริสบา รดน้ำเข้า และใช้สารท้อฟรัส ซึ่งส่วนใหญ่เกิดในช่วงฤดูหนาว ในด้านการรดน้ำใช้วิธีรดน้ำในตอนเย็น เพื่อเป็นการล้างน้ำค้ำ การกำจัดต้นกระเจี๊ยบที่เป็นโรคไวรัส ใช้วิธี ตัดหรือถอน แล้วนำไปทิ้งให้ไกลจากแปลง ในการป้องกันกำจัดแมลงหรือเพลี้ย เกษตรกรใช้สารเคมีแตกต่างกันฉีดพ่น คือ การกำจัดเพลี้ยแป้ง ระบาด ใช้สาร สตาร์เกิล คอนฟิดอร์, สตาร์เกิล, ไวทออย คอนฟิดอร์ และแคปแทน สำหรับการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้หอม/หนอนเจาะฟัก ใช้สารกำจัดศัตรูพืช โพรดีจี ทริบรอน/โพรดีจี และชันเซฟ, โพรดีจี, อาทาบอล, นาดาเซฟ ชันเซฟ และพาแคบ หรือใช้สมุนไพรที่ได้จากการหมักเอง การป้องกันกำจัดเพลี้ยจักจั่น ใช้ คอนฟิดอร์ สตาร์เกิล และ สตาร์เกิล การป้องกันกำจัดจิ้งหรีด

ใช้สารกำจัดศัตรูพืช คาร์โบซัลแฟน หรือ สตาร์เกิล คาร์โบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร (2545) ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนากระเจี๊ยบเขียว พบว่า ปัญหาด้านโรคเส้นใบเหลืองในกระเจี๊ยบเขียวที่เกิดจากเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการผลิต ปัจจุบันยังไม่มีพันธุ์ที่มีความต้านทานโรค และปัญหาด้านการจัดการและสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อคุณภาพผลผลิต อาทิ การจัดการดินน้ำ การจัดการ โรคแมลง ขณะที่ฤดูปลูกก็มีผลต่อการแสดงออกของพืชสูง เช่นการปลูกในฤดูหนาวทำให้ต้นเจริญเติบโตช้า แกรีนผลผลิตลดลงจากฤดูฝน ถึง 1-2 เท่า แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พนิดา เตละวาณิชย์ (2549) ได้ทำการศึกษาร่วมของเกษตรกรผู้ปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ตัดดอก พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความพร้อมในระดับปานกลางถึงมากในการเข้าสู่ระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตกล้วยไม้ตัดดอก คือการดำเนินงาน เกษตรกรมีความพร้อมต่ำ คือ ข้อกำหนดการบันทึกข้อมูล และข้อกำหนดที่เกษตรกรมีความพร้อมปานกลาง คือข้อกำหนดการเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง

ในด้านวิชาการเก็บเกี่ยว และมาตรฐานในการตัดกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกตามขนาด คือ กระเจี๊ยบเขียวต้องได้ขนาด 8-11 เซนติเมตร หรือขนาด 7-11 เซนติเมตร มีการสวมถุงมือหรือถุงยางทุกครั้งในการเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันยางกระเจี๊ยบติดมือ ซึ่งเกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานต่างๆ โดยจัดทำเป็นสมุดบันทึก เพื่อป้องกันการลืม และทำให้ได้รู้ผลผลิตและรายรับ-รายจ่าย ซึ่งในการจัดเก็บข้อมูล มีการแยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดู ทั้งนี้เพื่อให้รู้รายรับ-รายจ่าย และทำให้ทราบถึงชนิดของแมลงซึ่งไม่เหมือนกันในแต่ละฤดู ตลอดจนรู้ถึงปริมาณผลผลิตแต่ละช่วง ในการเก็บเกี่ยวไม่มีการเว้นระยะในการตัดกระเจี๊ยบเขียวหลังจากใส่ปุ๋ย หรือพ่นยาป้องกันกำจัดโรคและแมลง โดยจะตัดภายในวันเดียวกัน และเมื่อตัดกระเจี๊ยบเขียวแล้วนำไปใส่ลงตะกร้าที่บริษัทจัดให้ และเก็บไว้ในที่ร่ม บริเวณที่เก็บลักษณะยกสูงจากพื้น รอบบริษัทส่งออกมารับซึ่งเป็นไปตามผลศึกษาของสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนากระเจี๊ยบเขียว พบว่า การปลูกกระเจี๊ยบเขียวส่วนใหญ่ในประเทศไทย จะเป็นการปลูกเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการควบคุมมาตรฐานสินค้าค่อนข้างสูงมีการระบุมตรฐานการนำเข้าสินค้าอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในหลายๆ ด้านต่อผู้ผลิตและผู้ส่งออก และพบว่า บริษัทผู้ส่งออก เกษตรกร บริษัทเมล็ดพันธุ์ ขาดข้อมูลพื้นฐานสำหรับการผลิต พัฒนาพันธุ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการแก้ปัญหาพืชชนิดนี้ในหลายๆ ด้านกล่าวคือ พันธุ์ที่มีความเหมาะสมสำหรับการส่งออก พันธุ์ที่มีความต้านทานโรค การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต การป้องกันกำจัดโรคและแมลง การแก้ปัญหาด้านสารพิษตกค้าง และผลการศึกษาของ พนิดา เตละวาณิชย์ (2549) ได้ทำการศึกษาร่วมของเกษตรกรผู้ปลูก

เลี้ยงกล้วยไม้ตัดดอก พบว่า เกษตรกรมีความพร้อมต่อการดำเนินงาน ต่ำ กล่าวคือ ข้อกำหนดการบันทึกข้อมูล และข้อกำหนดที่เกษตรกรมีความพร้อมปานกลาง คือข้อกำหนดการเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลในแปลง

ข้อค้นพบ

ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออกในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (GAP) ดังนี้

1. เกษตรกร ร้อยละ 30 ไม่ทราบว่า มีการนำระบบ GAP มาใช้ ซึ่งจะมีผลต่อการส่งออกกระเจี๊ยบเขียวของไทย เช่น ในด้านการรักษาคุณภาพของผลผลิต และการควบคุมสารตกค้าง
2. เกษตรกร ไม่มีปัญหาในการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออก เนื่องจากมีการดูแลอย่างใกล้ชิด และปฏิบัติตามขั้นตอนในการเพาะปลูกอย่างเคร่งครัด โดยเกษตรกรยังไม่เคยนำน้ำที่ใช้รดกระเจี๊ยบไปตรวจคุณภาพน้ำ เนื่องจากยังไม่มีปัญหา
3. เกษตรกร ไม่มีโอกาสเลือกพันธุ์กระเจี๊ยบเขียวด้วยตนเอง เพราะพันธุ์กระเจี๊ยบเขียวที่ปลูกเป็นพันธุ์ที่บริษัทนำมาส่งเสริมให้ปลูก
4. การป้องกันกำจัดศัตรูกระเจี๊ยบเขียว ใช้สารไตรโคเดอร์มาที่ได้มาจากการสกัดจากพืช
5. มีการจัดเก็บข้อมูลแยกตามฤดูกาลการผลิตแต่ละฤดู เพื่อป้องกันการลืม และได้รู้รายรับและรายจ่าย
6. มีการตัดกระเจี๊ยบเขียวหลังจากใส่ปุ๋ย พ่นยาป้องกันและกำจัดโรคและแมลง โดยจะตัดภายในวันเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออก ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร

1. เกษตรกรต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียว

2. เกษตรกรต้องมีความอดทนในช่วงแรกของการเปลี่ยนการดำเนินการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียว ในแต่ละช่วง คือ 1-3 ปีแรกเป็นช่วงของการปรับตัว และหลังจากปีที่ 3 เป็นต้นไปผลผลิตจึงจะมากขึ้น

3. เกษตรกรต้องให้ความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียว รวมทั้งต้องร่วมมือกันกับคนในชุมชน เนื่องจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างเกษตรกรด้วยกันจะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ได้อย่างรวดเร็วกว่าการรอความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

1. หน่วยงานภาคการเกษตรภาครัฐ ให้ความรู้แก่เกษตรกร เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรู และโรคพืชที่เกิดกับกระเจี๊ยบเขียว เช่น ลำต้นตาย ลำต้นเหลือง ตลอดจนฝักเหลือง หนอน แมงมุมทอง และกระเจี๊ยบเขียวเกิดอาการต้นเหลือง ต้นเหลือง เพลี้ยอ่อนเข้าทำลาย หนอน เเจาะลำต้นและฝัก ราดำ ก็ยังมีหนอน แมลง และโรคราต่างๆ ต้องควบคุมสารเคมี ต้องฉีดสมุนไพรบ่อยๆ จะมีหนอนเเจาะฝัก ไวรัส และต้นเหลือง หนอนเเจาะฝัก ราดำ

2. หน่วยงานภาครัฐ ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาพันธุ์กระเจี๊ยบเขียว วิธีการเพาะปลูกกระเจี๊ยบเขียว ตลอดจนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวให้มากขึ้น

3. ภาครัฐควรมีหน่วยงานส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจ ชี้ให้เห็นความสำคัญของระบบ GAP ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกทุกราย นอกจากนั้น ควรจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเกี่ยวกับ GAP อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และจัดมีเจ้าหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานและความคืบหน้าตลอดเวลา